

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nerancate nu se
primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
nor., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsebet-köru).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 10
bani pentru o publicare. Pub-
licări mai dese după tarifi
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” iese în Be-care și.
Abonamente pentru Anșto-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din întru și din
afară și la d-mi colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Tergul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un exam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 235.

Brașov, Sâmbătă 23 Octomvrie (5 Noemvrie).

1904.

Un jubileu înăbușit.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că în Maiu a. c. sinodul intrunit la Blăși a hotărât să fie serbat jubileul de 150 de ani dela fundarea gimnasiului din Blăși cu totă demnitatea de cătră întreaga archidieceasă.

Pe când lumea română s'astepta a fi incunoscintată despre pregătirile pentru acest memorabil jubileu, fôia din Blăși a publicat un comunicat scurt, prin care se da de știre, că aniversarea intemeierii școlilor din Blăși nu va fi împreunată cu festivități din cauza secetei ce a bântuit și la noi în țără și care a compromis în mare măsură și economiile agricultorilor noștri.

Secetă a fost, ce-i drept, destulă pe moșioarele mult necăjiților noștri țărani, dér o secetă așa de cumplită ca aceea, ce a făcut să se stingă aproape cu totul însuflețirea ômenilor noștri pentru rôdele mărețului trecut al dezvoltării noastre naționale, nu credem să se fi vëdut nicăiri.

Nu mai secetei în inimile celor ce datorî sunt a da în orîși ce împrejurări tributul recunoștinței lor generațiilor trecute, cari au luptat și au jertfit pentru luminarea și desrobirea neamului, este a se atribui, că jubileul despre care vorbim a fost ca și suprimat înainte opiniei noastre publice și a cădut în baltă. Acest jubileu, indiferent decât avea să fie serbat cu pompă esteriôră orî nu, trebuia în tot cazul să atesteze înainte țării și a lumii gradul mai înalt al conșcinței naționale la care a ajuns generația de ađi, care s'a ridicat pe umerii altor patru până în cinci generații, hrânindu-se cu tôtele din isvorul nesecat al luminei și culturai ce au răspândit'o școlile de la Blăși; în loc de acestea jubileul măreț al acelor școle de care este legată istoria redeșteptării naționale a unui neam întreg a fost redus la o festivitate internă școlară cât se pôte de simplă și astfel, petrecându-se în tótă tăcerea între zidurile bisericeii la o oră matinală, în lipsa chiar a publicului român din localitate, putem dice, că a fost ca și înăbușit.

Românii cu simț și cu venerațiune cătră marile instituțiuni ale culturai noastre, ér în deosebi aceia, cari au de a mulțumi acestui gimnasiu educațiunea și luminarea lor, vor fi așteptat — și cu tot dreptul — să li-se facă cunoscută înainte sêrbătorirea acestei đile, ca să pôta participa și ei la o solemnitate atât de însemnată în viața unui popor, dér, acêsta — cum cu durere ne comunică corespondentul nostru — nu s'a făcut.

Care a putut fi cauza acestei tăceri mormântale, acestei temeri nemotivate de publicitate? Ce motive politice, orî de altă natură au putut îndemna pe factorii conducători din Blăși, să trecă așa de ușor peste un eveniment cultural atât de însemnat, cum este jubileul unui gimnasiu, care există deja de un

veac și jumătate, răspândind prin muntî și văi rađele sale binefăcătoare și încălđitoare și dând din sinul său atâți bărbați iluștri, cari au bine meritat de națiune și de biserica ei?

Apa din fântânile Blășului nu s'ar fi aprins, decât jubileului i-s'ar fi data alte contururi demne de o astfel de serbare, nici nu s'ar fi cutremurat piscul Têrnavelor, decât s'ar fi făcut publicitate din acest jubileu.

De ce dér atâta tăcere și tănuire, când pôte nici-odată nu era momentul mai potrivit ca acum de a se da acestei memorabile aniversări școlare româneșci o publicitate cât mai estinsă, printr'o numărôsă și viuă participare la ea din tôte părțile? Lumea avea să afle că cultura noastră națională nu este o invențiune a unor agitatori din era dualismului, ci are rădăcinii vechi în dezvoltarea poporului român din monarhia habsburgică, rădăcinii, de care a se atinge cu intențiuni dușmăneșce e un sacrilegiu din cele mai mari în veacul al XX-lea.

Ce i a împedecat pe mai marii școlilor de la Blăși, decât au cređut că situația nefavorabilă economică n'ar permite a se aranja festivități șgomotose și costisitoare, cum le-a fost contemplat Sinodul — de a da sêrbării cel puțin un caracter pur școlar-bisericesc, îngrijind în acelaș timp ca ea să fie înălțată prin prezența tuturor acelor, cari s'ar fi cuvenit să ia parte și căror nu le era permis a lipsi dela ea?

De unde atâta sfielă orî temere, căci a-i dice modestie ar fi ofensător? Noi credem că înainte de toți se cerea să fie de față la acest jubileu Archiereii din întreaga Metropolie. Nu scim decât Metropolitul a asistat la serviciul divin ce s'a celebrat ér în vechea catedrală, căci corespondentul nostru nu amintesc nimic despre acêsta, dér trebuiau să fie de față și Episcopii, cari au ajuns la demnitatea și oficiul sfânt cel ocupă ađi numai trecând prin filiera școlilor și a instituțiilor culturale din Blăși.

Să nu ni-se ia în nume réu, dér nu putem să nu observăm, că în ce priveșce capitolul sfielii și al temerilor, numai đilele aceste ne-am vëđut cu durere constrinși a constata, că Prea Sântiile Lor nu arată nicidecum aceleași sfielî și temeri, când li-se cere să participe la adunările și jubileurile celor de limbă și de lege streină.

Nu voim să afirmăm — ferescă Dumneđu — că episcopii noștri uniți, decât ar fi fost invitați la jubileul școlilor din Blăși ar fi șovăit a lua parte.

Neajunsul residă însă tocmai în faptul, că n'au primit o astfel de invitare, că s'a tănuit chiar serbarea și în urmă s'a făcut în condiții arătate, ce-ce e aproape echivalent cu o înăbușire a ei, ca să nu se mai știe și să nu se mai audă înafără nicăiri despre ceea ce s'a petrecut ér diminêță între zidurile catedralei.

Noi credem că isvorul principal al acestui neajuns este vecinica temere, că puternicii đilei sunt gata a-se folosi de orî ce manifestație, ce s'ar face în Blăși, pentru a învinui pe mai marii bisericeii și ai școleii de agitațiune.

Până când și până unde va merge însă acêsta temere și câtă vreme vom fi condamnați, ca ea să paralizeze cu totul nervul vieții noastre româneșci? Am crede, că e timpul suprem ca să vadă și să cunoscă odată ceice stau ađi în fruntea aședămintelor noastre de cultură, că înainte puternicilor đilei a ajuns a fi privită de agitațiune însă și existența acestor aședămintे româneșci. Și nu înșemná a incurgia poștele violente și trufașe ale guvernăntilor, decât vom merge cu sfielă și cu temerile așa departe, încât să renunțăm chiar de a ne împlini datoriile cele mai sfinte de recunoștință față cu trecutul nostru?

Cunoscem prea bine sistema nefericită, care a făcut să resimță atât de amar și Metropolitul dela Blăși, că nu este *persona grata* la stăpânire. Dér ce pôte să schimbe în acêsta sistemă necontentabile pitulări ale ômenilor noștri în cestiunile româneșci, ce au calitatea de a displace așa de mult celor de la putere?

Ce să opunem vijeliei, ce tot cu mai mare putere se ridică în contra instituțiilor noastre, decât nu conșcința, că una trebuie să fim și să simțim de la vlădică până la opincă?

Etă de ce nu putem renunța la speranța, că cei din Blăși vor afla modalitatea de a împlini dorința sinodului, precum și dorința generală a Românilor, ca jubileul de 150 de ani al școlilor din Blăși să se serbeze, decât nu cu pompă mare esteriôră, cel puțin cu demnitatea ce o reclamă cultura de ađi a poporului nostru.

Etă ce ne scrie corespondentul nostru din Blăși:

Blăși, 3 Nov. 1904.

Đila de ađi 3 Nov. st. n. este o đil memorabilă pentru analele Blășului. În acêsta đil s'au împlinit 150 de ani de la înființarea gimnasiului din Blăși.

Simplă de tot cum nu se putea mai simplă a fost sêrbătorirea acestei đile memorabile. Ea — contrar decisiunei sinodului din Maiu — s'a mărginit la celebrarea unei sf. liturghii în biserica catedrală ținută la 7 ore dimineța de direcțiunea gimnasială cu o asistență de 10 preoți-profesori, la care au participat elevele și elevii de la tôte institutele de învățământ din localitate.

Cântările le-a executat corul sub conducerea profesorului Iacob Mureșianu, ér vorbirea ocașională a ținut'o profesorul Emiľ Viciu.

După finirea sf. liturghii s'a cântat doxologia mare, și cu acêsta s'a pus capăt la tótă festivitatea acestei đile mărețe.

o.

Brașov, 22 Octomvrie v.

Dieta ungară, după o paușă de câte-va đile, și-a reinceput ér ședințele. S'a continuat desbaterea proiectului despre regularea rîului Raba. Ședința de ér a avut și un moment interesant. La propunerea președintelui camerei, s'a hotărât ca în ședința de ađi (Vineri) să se pună la ordinea đilei motivarea propunerii ministrului președinte Ștefan Tisza privitoare la revizuirea regulamentului camerei. După acêsta Francisc Kossuth și-a motivat propunerea relativă la o intervenție în scop de a-se pune capăt răsboiului ruso-japones (!) Ministrul președinte Tisza a răspuns că o eventuală intervenție n'ar avé nici un rezultat Camera a respins propunerea lui Kossuth.

Convențiunea comercială cu Germania. La 2 Noemvrie s'a ținut în Viena prima conferență în cestiunea încheerii unei convențiuni comerciale între Austro-Ungaria și Germania. La conferență a participat și ministrul german contele Pozadowski, care a fost primit și în audiență de cătră Maj. Sa monarhul. După șcir din Viena deja în prima conferență s'a dat de greutăți mari, din care cauză se dice, că va fi necesar, ca raportorii de specialitate să confereze érăși între sine înainte de ce ministri ar relua firul discușiunilor.

In dieta Bucovinei lucrurile merg strună. În ședința de Miercuri a dietei au fost primite cu unanimitate tôte propunerile comisiei școlare, între cari înființarea de secții rutene și române la preparandia din Cernăuți, înmulțirea ôrelor de instrucțiune în limba polonă (!) ca obiect neobligat la pedagogiul de învățători, înființarea unui gimnasiu român în Câmpulung, a unei școle reale superiôre germane în Cernăuți, a unei școle medii rutene-germane în Vișnița și numirea a câte unui inspector școlar al țării, ruten și român. În aceeași ședință s'a votat și o pensiuine viageră de 2400 cor. vëđuvei baronului Mustată, fost ani îndelungați membru al comitetului țării.

Situația politică în Austria. Corespondentul din Viena al điarului „Pester Lloyd”, vorbind despre remanierea cabinetului Koerber, spune că prin acêsta nicil vorbă nu pôte fi despre o schimbare a direcțiunei politice a cabinetului. Cabinetul rămâne ca și mai înainte un ministeriu neutru de funcționari. Dér el are sarcina ce a pune „Reichsrath”-ul în stare de a lucra și nu e de loc blamabil, decât se silesce a face acêsta fără concesiuini naționale unilaterale, decât în cestiunile naționale ține la principiul înțelegerei reciproce dintre partide și decât se încercă a arunca Cehilor o punte, căutând astfel să scape de obstrucție...

Situația — dice corespondentul — rămâne tot cea veche, numai metoda pare a se fi schimbat. Guvernul începe să guverneze. Partidele sunt la locul lor, dér ele împing statul ba într'o parte, ba într'alta și-l condamnă la inacțiune. Dér statul acesta vrea să trăescă ca ori-care altul, și de aceea e nevoie de mișcare, de activitate, de muncă. Înainte de tôte activitate parlamentară, Germanii sunt apo-logeții acesteia; ei își dau în continuu și

